10 STEG TILL ÖKAD TRÖSKELEFFEKT

Med en utvecklad kontinuitetshantering kan vi öka Sveriges tröskeleffekt

Samhällets samlade förmåga att hantera och minska effekterna av avbrott i fredstid ger den grundläggande förmåga Sverige behöver för att hantera statsunderstödda handlingar och krig. Ett modernt totalförsvar byggs upp underifrån.

Där lokala aktörer redan nu bör planera utifrån den utgångspunkt Försvarsberedningen anger för planering och grunden för totalförsvarets samlade förmåga, d.v.s. förmågan att motstå allvarliga störningar i samhällets funktionalitet under tre månader samt krig under del av denna tid.

Näringsliv och kommuners förmåga att idag upprätthålla kritiska nivåer för samhällsviktiga leveranser och det geografiska områdesansvaret är därmed grunden för totalförsvarsförmågan och för Sveriges frihet, fred och säkerhet.

Syftet med detta whitepaper är att förtydliga de möjligheter som redan finns hos olika aktörerna i samhället. Genom att klargöra och förstärka den inneboende kapacitet som finns bidrar det till att bygget av svenskt civilt försvar sker på ett för samhället effektivt sätt.

Komplexitet och snabba förändringar

Utvecklingstakten har, enligt Harvardprofessorn John Kotter, under de senaste årtiondena ökat exponentiellt. World Economic Forums riskrapport från 2017 pekar på att riskerna transformeras och osäkerheterna ökar genom bland annat ny teknik och en ökad komplexitet i samhällets strukturer.

2018 års rapport visar på att förändringstakten ökar och att beroendena mellan risker fördjupas, detta leder till en ökad belastning på många av de samhällsystem vi är beroende av. Att risker samverkar och påverkar samhället i alla dess skepnader blir allt tydligare, några av de risker som har störst påverkan är klimatförändringen, ökad cyberkrigsföring och förändringar i den geopolitiska situationen

POSTADRESS
Box 38
745 21 Enköping

BESÖKSADRESS
Basaltgatan 3

TELEFON
0171-17 05 00

E-POST
info@basalt.se

WEBB
www.basalt.se

BASALT

Något som börjar bli allt tydligare oär att den snabba utvecklingstakten ställer nya krav på hur en verksamhet hanterar de risker och osäkerheter som är förenade med deras förmåga att leverera sina åtagande och möta förväntningar.

Vi är många vana riskhanterare men nu när enskilda risker allt mer samverkar och kan beskrivas som framväxande systemrisker, medför detta att vår förmåga att förutse samhälls- och omvärldsutvecklingen har blivit en allt mer omöjlig uppgift. Att förebygga och hantera risker som att de befinner sig i isolation av varandra blir allt mer ineffektivt. Samhällets ökade komplexitet och sårbarhet för el- och IT-avbrott medför att fokus i allt högre grad måste flyttas till att hantera avbrott, oavsett orsak.

Allt kan dock inte ske på en gång, men behöver ske stegvis. Försvarsberedningen föreslår till regeringen att det militära och det civila försvaret inom ramen för ett sammanhållet totalförsvar ska planera för att under minst tre månader kunna möta och hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och vårt närområde som leder till allvarliga konsekvenser för samhällets funktionalitet. Under del av tiden och inom ramen för de tre månaderna ska det förutsättas att det råder höjd beredskap och att logistikflödena till omvärlden har begränsningar utan att för den skull helt ha brutits. Dessa krav ska vara en utgångspunkt för planeringen av försörjningsberedskapen och bör vara det ingångsvärde verksamheter behöver för att ha möjlighet att förebygga och hantera avbrott i en komplex och obeständig omvärld.

I den situation vi nu befinner oss i, en osäker omvärld och nedrustat totalförsvar, blir det mer och mer tydligt att vi inte kan invänta alla utredningar, nya lagar m.m. Vi måste säkerställa samhällets lokala förmåga att leverera kritiska delar och nivåer inom såväl sitt verksamhetsansvar som geografiskt ansvar. Detta innebär att det inte räcker med den traditionella synen på kontinuitetshantering som handlar om återställning av en verksamhet efter en störning eller ett avbrott. Morgondagens kontinuitetshantering handlar om att identifiera organisationens fulla potential och se förmågan att fortsätta leverera efter avbrott i kritiska beroenden som en integrerad del i företagets och kommunens verksamhetsstyrning, kvalitetsstyrning och riskhantering.

Det resulterar i bestående och tydlig nytta i leveransförmågan hos en organisation före en stor störning inträffar samt efter ett avbrott. Men det kräver att organisationen har en förståelse och helhetssyn som omfattar sina mest kritiska verksamhetsområden. Rätt utförd bidrar en utvecklad kontinuitetshantering till såväl effektiv verksamhetsstyrning som samhällsnytta när organisationen kan säkerställa sina åtaganden vilket bidrar till ökad tröskeleffekt för samhället.

En utvecklad kontinuitetshantering i 10 STEG ökar tröskeleffekten

Utifrån en kommuns geografiska ansvar, en kommunförvaltnings verksamhetsansvar eller ett företags leverans genomförs följande tio steg.

STEG 1

Tydliggör verksamhetens mål och leverans(er). Svara på frågorna vad är verksamhetens primära leverans/syfte? Vilket uppdrag och/eller lagstiftning styr verksamheten och dess leveranser?

STEG 2

Tydliggör vem eller vilka är beroende av/köper er verksamhets leveransen. Hur benämner ni era intressenter? Är de kunder, brukare, konsumenter? Vilka är dessa kunderna och/brukare av leveransen?

Dela upp i individer och verksamhet. Svara på frågan vilket ansvar har ni för denna leverans? Fundera på om ni alltid ska upprätthålla kontinuitet i er leverans, finns det avtal och vad säger dessa?

STEG 3

I detta steg diskuterar ni om verksamheten kan stängas i mer än exempelvis 1 dag? Vad kan verksamhetens ledning acceptera? Identifiera sedan den viktigaste leveransen och bedöm konsekvenserna av ett avbrott; kortsiktigt och långsiktigt. Diskutera konsekvenser som t. ex. liv och hälsa, ekonomisk skada, skada förtroende för vara eller leverans, konsekvens för samhället? Glöm inte bort ev. avtal.

STEG 4

Kommunicera resultat till verksamhetens ledning och möt ev. berörda kunder/individer för att diskutera risker, behov, sårbarheter, reservalternativ m.m.

STEG 5

I detta steg är det viktig att de som i vardagen möjliggör leveranser tillsammans får visualisera leveransens olika delar och dess kritiska resurser inom personal, lokal, verktyg. Utgå från att det är vardag, d.v.s. alla resurser är tillgängliga.

STEG 6

När ni har enats om hur vardagen ser ut och vilka kritiska resurser som behövs, hur gör ni för att säkerställa leveransen om det sker ett avbrott i en eller flera kritiska resurser. Vem utför och vem är ansvarig? Svara på frågor som t.ex. om ni kan fortsätta att på ett alternativt sätt eller med alternativa resurser fortsätta leverera. Utgå från att avbrottet pågår i exempelvis 1 dag/avbrott i upp till tre månader? Eller sker leveransen av få utvalda delar till del av kunder/brukare? Får alla kunder eller brukare tillgång till varan/leveranser under denna tid?

STEG 7

Identifiera de risker som kan hota så att er verksamhet ej kan nå mål. Som utgångspunkt för riskidentifieringen föreslår vi ett antal riskkategorier (ekonomiska, miljömässiga, geopolitiska, sociala och teknologiska). Risker som ni bedömer ha en sådan allvarlighetsgrad att de överskrider verksamhetens acceptanskriterier är sådant som ska åtgärdas. Det kan t. ex. handla om säkerhetsskyddsåtgärder eller kontinuitetsåtgärder. För risker där det är svårt att göra en sannolikhetsbedömning bör fokus ligga på att bedöma konsekvensen av att risken inträffar.

STEG 8

Utifrån den förmåga att fortsätta leverera vid ett avbrott som ni i kom fram till i steg 6 och bedömda risker i steg 7, bedöm önskad förmåga att fortsätta leverera vid ett längre avbrott, upp till 3

Fortsättning nästa sida >>>

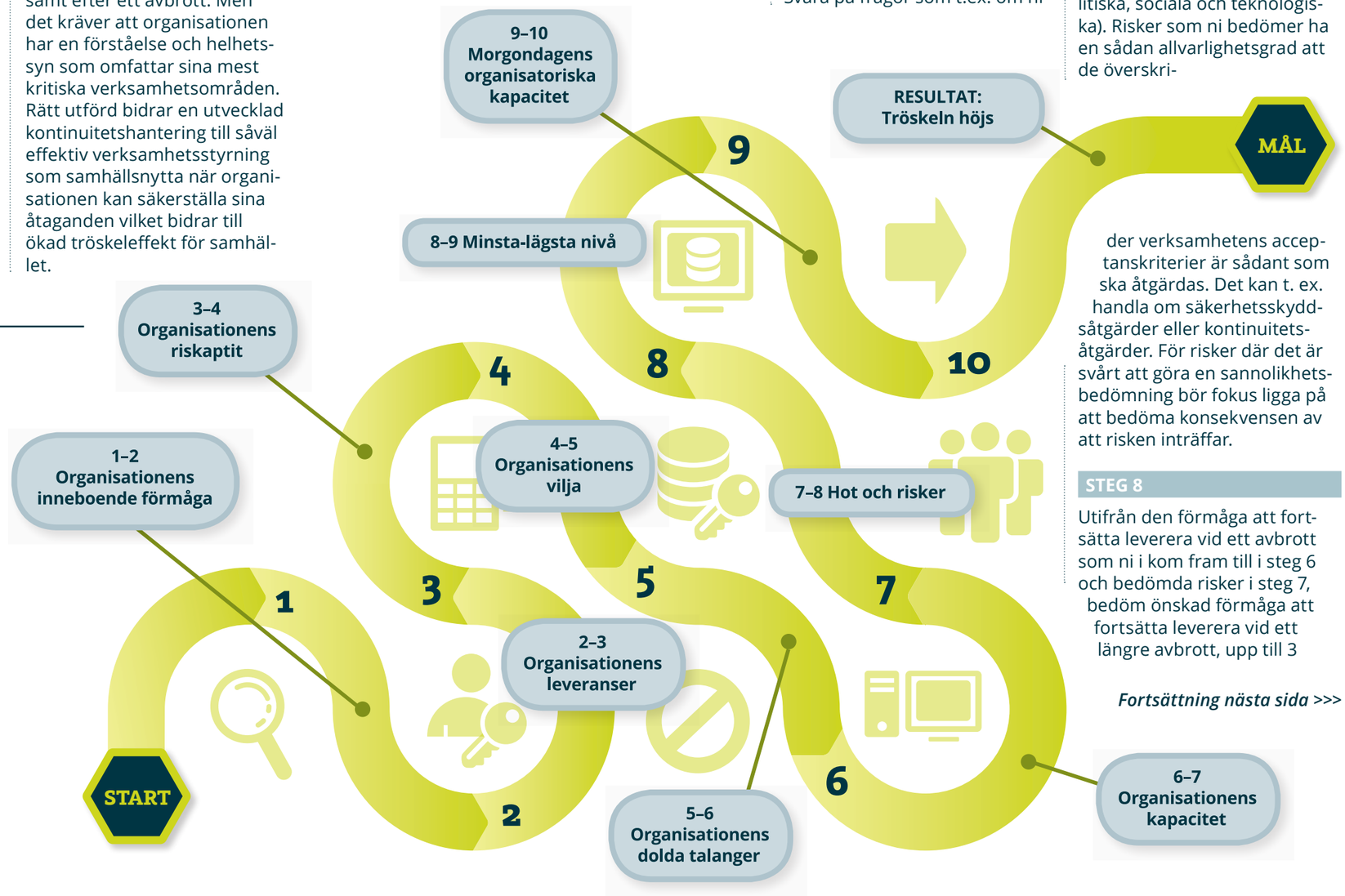

månader. Diskutera om ni måste kunna leverera 100%? Eller räcker det med en mycket mindre leverans? Finns det kunder/brukare som blir utan leverans?

STEG 9

Utifrån nuläge, identifiera åtgärder (nu, sen, senare) för att leveransförmåga och nivå kan fullföljas. Sedan måste ni fatta beslut om strategier som är hållbara för att nödvändig förmåga kan upprätthållas.

STEG 10

Kommunicera resultat till ledning, kunder och/eller brukare. Det är mycket viktigt för kunder/brukare som blir utan er leverans att få kännedom om detta så att de i sin tur kan avbrottsplanera.

SLUTSATS

Med dessa ovan beskrivna steg kommer verksamheter att kunna göra en rimlig analys över sin förmåga att motstå störningar. Så utan förhastade slutsatser gör en rimlig analys av vad ni vet, eller vad ni tror er veta, om samtiden och dess aktörer. Vanligtvis resulterar detta angreppssätt i ganska försiktiga förutsägelser men ändå hyfsat rimliga. Detta skapar en stabil grund för att öka er förmåga att leverera även under störningar och samtidigt bidra till samhällets samlade förmåga. Tröskeleffekt är kärnan i totalförsvaret. Den civila tröskeln består ytterst av vår förmåga till att hantera avbrott under normala förhållanden, samarbeta och att återta rimlig leveransförmåga. Genom att bygga underifrån och använda den inneboende organisatoriska kapacitet som finns stärker vi tröskeleffekten och i kombination med vad det offentligas framtida kravbild, militära och ekonomiska medel ska tröskeln förebygga och lindra effekterna av att någon angriper Sverige, vår integritet och våra intressen.

Är ni intresserade att veta mer om vad de tio stegen innehåller? Tveka då inte att kontakta Basalt.Vi delar gärna med oss av kunskap, erfarenhet och råd!

FÖR FRÅGOR GÄLLANDE DENNA PROCESS KONTAKTA GÄRNA:

Katarina Kjellman

Seniorkonsult inom systematiskt säkerhetsarbete

Mobil: +46 (0)76-305 68 09

E-post: katarina.kjellman@basalt.se

Fredrik Pettersson

Seniorkonsult inom systematiskt säkerhetsarbete

Mobil: +46 (0)70-357 67 67

E-post: fredrik.pettersson@basalt.se

***BASALT** är ett företag som arbetar med systemintegration. Vi bygger specialanpassade system till kunder med speciella behov. I vår produktionsfabrik tar vi helhetsansvar för produktionen, från kravanalys till drift av det färdiga systemet. Produktion fungerar som en enhet byggd av sex delar; kravanalys, systemdesign, utveckling, test, leverans och förvaltning. Vi har också en konsultenhet som bland annat arbetar med informationssäkerhet och verksamhetsskydd och med att stödja våra system. Utöver det utbildar vi användare och driftspersonal på de system vi levererar. Basalt har funnits sedan 2009. Vår systemproduktion finns i Enköping och våra konsulter har kontor i Stockholm och Karlstad.*

***VÅR MISSION** är att säkra Sverige genom att erbjuda våra kunder inom samhällsviktig verksamhet nyckelfärdiga och anpassade säkra system och tillhörande tjänster.*

POSTADRESS
Box 38
745 21 Enköping

BESÖKSADRESS
Basaltgatan 3

TELEFON
0171-17 05 00

E-POST
info@basalt.se

WEBB
www.basalt.se

BASALT